

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenšči ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Deželni zbori.

### Kranjski deželni zbor.

(XIII. večerna seja.) Dr. Zarnik poroča v imenu občinskega odseka o nasvetovani postavi, da se dopolnijo občinskega redu ukazi o gospodarstvu z imovino in o zadržumbami. Predlaga sledeči postavni načrt, ki se brez debate jednoglasno sprejme:

Po nasvetu deželnega zbora moje vojvodine Kranjske se mi je zdelo ukazati tako: Člen I. §. 92. občinskega reda od 17. februarja 1866. leta izgubi veljavnost.

V njega mesto naj stópijo naslednja določila:

Člen II. Ako bi občinski starejšinci zamujali svoje dolžnosti v opravih domačega področja, ima deželni odbor pravico, razglasiti jim primerne ukaze, ter ako bi se teh ukazov ne držali, prisojati jim do po sto golinarjev glóbe.

Prisojene glóbe naj v občinsko blagajnico gredó ubožcem na korist, ter ako poprosi deželni odbor, izterja naj jih politično okrajno oblastvo, kakor kakšne drugačne glóbe.

Člen III. Če upornost zaporedoma trpi, more deželni odbor glóbo ponavljati in ob enem komisije pošiljati ob troških tistega, kdor je kriv, ali tudi po pripodobnosti §. 5. v cesarskem ukazu od 20. aprila 1854. l., drž. zak. št. 96 postavljati posebne svoje ljudi, da ob troških in ob nevarnosti mudnih občinskih starejšincev izpolnijo zastalo dolžnost, ter zlasti da podade zastali račun.

Člen IV. Isto oblast ima deželni odbor tudi nad izstopivšimi občinskimi starejšinci zaradi tega, da jih priganja, naslednikom izročati starejšinstvo in podajati občinske račune, zastale iz dobe njih starejševanja, ter izpolnjevati dolžnosti, h katerim jih tudi sicer veže njih služba.

Člen V. Starejšincem, kateri bi svoje dolžnosti zeló prestopili ali jih zaporedoma lenivo opravljal, mora politična deželna oblast z dogovorom deželnega odbora službo vzeti.

Člen VI. To postavo izvršiti se naroča mojemu ministru notranjih opravil.

Dr. Poklukar poroča v imenu občinskega odseka k §. 6 poročila o delovanju deželnega odbora o občinskih zadevah in predlaga, da se odobri dosedanje postopanje deželnega odbora, ki ne sili na izvršitev sklepa deželnega zbora, da bi se precej ustanovile velike občine na Kranjskem, katerih velika večina prebivalstva neče.

Poslanec pl. Langer govori zato, da bi se precej izvršila deželna postava od 2. januarja l. 1869, in napravile velike občine po sili.

Vladni zastopnik Widman pravi, da bi bilo uže davno čas, da deželni odbor izvrši: skleneno postavo. Ako bi tudi postava ne ugajala okolnostim dežele, vendar je najbolje sredstvo, da se njena negodnost uvidi, kar je uže nasvetal nek amerikansk državnik, namreč to, da se postava res izvrši, potem se najbolje pokaže možnost in korist njene izvršitve.

Dr. Bleiweis smatra nasvet g. Widmana za nevarno sredstvo. Ideja ustanove velikih občin je teoretično jako lepa, ali praktično ne velja nič. Strah je postal po deželi, ko so njeni prebivalci slišali, da hočemo se silo ustvariti velike občine. Čakajmo zatorej, da se predružači politična uprava, potem hočemo tudi mi delati na novo ustanovitev občin. Varujmo tolikokrat naglašeno avtonomijo občin, kajti ko bi klicali slovenski narod k plebiscitu, izrekel bi se z večino za majhene občine. Ko se predružači vsa politična uprava, potem nam bo mnogo lažje kaj v tem smislu učiniti. Če bodo okrajne občine nij treba c. kr. okrajnih glavarstev. Torej ča-

kati je treba, da se politična organizacija, kar se bode kmalu zgodilo, spremeniti.

Sitni „vitez“ briških volitev Vesteneck se tudi vzdigne in govori za velike občine.

Poslanec Lavrenčič pripoveduje iz lastne skušnje, da je mnogo boljše, če ostanejo majhene občine, nego če so velike, kajti zadnje zahtevajo dobro plačane uradnike, kar ljudstvo mnogo stane, ko se zdaj ta posel večinoma opravlja brezplačno.

Poslanec Pakiž pravi, da je s praktičnega ozira tudi za majhene občine, ker nij treba pisarja in slug, in katere občine kmeta jako malo stanejo.

Dr. Schrei misli, da ali se morajo ustanoviti velike občine, ali pa postava, ki njih ustanovljenje določuje predružačiti.

Dr. Bleiweis naglašja, da je to malo liberalno, ako se tolikokrat poudarjena avtonomija ali samovladnost občin, s tem javkati začne, da se silijo vstopiti v velike občine. Čakajmo, ponavlja govornik, da se politična oprava in vlada izpremeni, kar se mora kmalu zgoditi, ker nij mogoče, da bi dosedanja še dolgo vladala.

Dežman misli, da bi bile velike občine jako koristne v naši deželi. To nema mnogo pomena, da nekatere občine se nečejo združiti z drugimi, ker se fantje iz jedne vasi z družim pretepavajo; to nič ne de, to bode uže nova šola izboljšala.

Poslanec Obreza konstatira, da so na Notranjskem postavo o velikih občinah uže praktično izveli, namreč cerkniška občina se je združila z vsemi sosednjimi občinami. Pokazalo se je pa, da to res mnogo stroškov prizadeva, kajti občina plača sedaj za občinske potrebe 12 % doklade, kar prej nij bilo potreba in tudi sedaj nij družega kakor filijala c. kr. okrajnega glavarstva.

Dr. Zarnik pravi, da je istina, da je

## Listek.

### Tri dni v starem Rimu.

(V ljubljanskej čitalnici govoril prof. Fr. Wiesthaller.)  
(Dalje.)

Sredi dvorišča stojita tomuna, okrog njih pa zelene trate, cvetišča (viridaria), vodnjaki i kipi. Okoli peristylia je pri tleh več soban deloma za vsakdanjo rabo, deloma le za potrato. Tako nahajam tu mnogo večja i manjša stanova-lišča i spalnice (cubicula), obednice (triclinia), velikolepne dvorane (oeci) za večje pojedine, sobice za prijateljske razgovore i družbe, domačo kapelo (sacrarium, lararium) v ktere so hišni bogovi (lares) postavljeni na dalje knjižnico, kopelj (balneum) pinakoteko sobe za sužnje (cellae servorum), kuhinjo (culina, coquina) shrambe za jedi (cellae penariae) i še mnogo drugih. Ker se uže čas

obeda bliža, nas vabi gospodar v jedno izmed obednic, kjer bomo kosili, stopiti ter si jo od znotraj natančneje ogledati. Tla njena ne pokrivajo deske, temuč mali mramorjevi kosčki raznih barv, ki so v različne zgodovinske i mitologične podobe umetno sestavljeni. Stene kinčajo malarije na presno (al fresco); njih predmeti so iz zgodovine, mitologije, kmetijskega ali pa idiličnega življenja vzeti. Velikanski vtisek, kterege narejajo te slike na nas pripisovati se ima zlasti temu, da se na njih vedno najsvitlješe barve vrste z najtemnišimi, na kar našo oko nij navajeno. Prav mičen je tudi strop, kojega prepleta mreža tramov tako, da nastajajo vglobljeni čveteroogelniki, ki so zlatom i štukaturo okinčani. V sosednej obednici pa vidimo vse stene le zavetami (aulaea) preprežene. Oken sobe v pritlejši nemajo, ker je uže luč, ki skozi odprta vrata iz peristylia prihaja, dokaj razsvitljeva. Le prvo

nadstropje ima majhna okna iz marijinega (lapis specularis) ali pa iz navadnega stekla, kakor je pri nas v rabi (vitrum). Za kurjavo po zimi služijo kamini, medene oglečke i zale nosilne peči. Vendar slušajmo zdaj na besede gospodarja, ki nas vljudno h kosilu v obednico za moške osebe kliče. Dame nam odpelje hišna gospodinja v posebno obednico, tako da smo za čas kosila od njih popolnem ločeni. Prej se ve da si bomo morali celo opravo nekoliko ogledati, kajti v Rimu nij navada, pri kosilu na stolah sedeti, ampak na sofah ležati. Sredi sobe i ob stenah stoje velike mize; okrog treh njenih stranij so postavljene sofe, četrta stran pa je prosta; od-todi namreč imajo sužnji jedi na mizo nositi. Na vsakej sofi zamorejo prav pripravno trije ležati; vsak ima svojo blazino, na katero se levim komolcem opira, desnoj rokoj pa po jedilih sega. Predno se vležemo, nam lepo oble-



deželni zbor sklenil postavo. Tačas je bil tega prepričanja, da so velike občine boljše. Ali s tem, če se pozneje uvidi, da je postava nepraktična, nij rečeno, da se mora tudi izvesti. V državnem zboru so sklenili mnogo postav. A sedaj, ko se izvršujejo, so gospodje, ki so jih sklenili, v skrbeh. Tako na primer postava o prisilnem legaliziranju, proti kateri je cela Avstrija, in katera le notarjem koristi. Akoravno se je državni zbor v večini izrekel proti tej ravno skleneni postavi, vendar jo ministerstvo drži, in pravi, postava je jedenkrat sklenena, sedaj je ne smemo odpraviti, drugače se postavodajstvo kompromitira. Jaz sam sem bil začetkom tega mnenja, da so velike občine za našo deželo bolj koristne; ali sedaj sem se osvedočil, da jih ljudstvo neče. Na same besede pa, ki so se po bitki po Solferini razširjale, kakor konstitucija, avtonomija itd. ne dajem jaz uže nič, nego jaz sem zato, kar je za naš narod praktično, in za nas so za zdaj še le male občine praktične.

„Vitez“ briških volitev Vesteneck misli, da mora še jedenkrat za velike občine govoriti.

Poslanec Obreza mu oporeka. Ko je koncem govoril še Langer za predlog manjšine in dr. Poklukar za predlog večine, se sprejme zadnji z veliko večino. Proti glasujejo le nemškutarski poslanci.

V imenu finančnega odseka nasvetuje odsek sledeče:

1. Navadni procenti, katere uradnika prisilne delavnice od dobička fabrike vsako leto dobivata, se z novim letom 1877. začnši povekšajo za oskrbnika od 1% na 2½%, in za adjunkta od 1% na 2%.

2. Nagrada za opravlja eskomptiranja se sedanjima naduradnikoma deželne blagajnice Franju Ravnikarju in kontrolorju Dragotinu Žagarju spremeni od leta 1877. začnši v osobno priklado za vsacega po 200 gld., kateri se imajo plačati iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, té prikladi z letom 1877. začnši nakazati, nasproti pa v proračun zemljiščnega zaklada za 1877. leto postavljenih za nagrade namenjenih 400 gld. nikakor ne porabiti.

Uradnemu služabniku deželne pomočne pisarne Jožefu Hofmanu se privoli nagrada v letnem znesku 50 gld. za likanje parketov v pisarnah v deželnem gradu tako dolgo, dokler on ta izvanredni posel opravlja.

5. Peticija zdravnikov primarijev deželnih dobrodelnih naprav dr. Alojzija Valente, dr. Franceta Fuxa, dr. Karla Bleiweisa in dr. Ja-

neza Pestotnika za spremenjenje desetletnic v petletnice; peticija naduradnikov deželnih dobrodelnih naprav Andreja Kremžarja in Gabrijela Urbasa za povekšanja plače in dovoljenje nagrade za leto 1870. do 1875.; potem peticije oficijala deželne blagajnice Ferdinanda Omejca, ingrosistov deželnega računovodstva Vincenca Vizjaka in Janeza Lušina, pa kancelijskih, asistentov deželnih uradnj Jožefa Paternostra, Franceta Pečnika in oficijalov deželnega računstva Antona Prelesnika, Albina Peternela, Franceta Trtnika in Hermana Tomana za povekšanje plač; na dalje peticije uradnega sluge deželnih dobrodelnih naprav Mihaela Jerale, uradnega sluge deželnega računstva Viktorja Brusa za prosto stanovanje v kakej deželni hiši ali za stanovnico v denarjih, in slednjič peticija uradnega sluge deželne blagajnice Gottfrida Petkosiga za prosto stanovanje v kakej deželnej hiši se ne vslišijo.

O teh predlogih se vname posebno zaradi nasveta pod številko „2“ obširna debata. Strastno napadajo Dežman in dr. Schrei, zagovarjajo pa odsekovske predloge dr. Bleiweis, dr. Zarnik, Kramarič in poročevalec Robič. Odsekovi predlogi se končno sprejmó.

#### Deželni zbor goriški.

Iz Gorice, 15. aprila. [Izv. dop.]

Naš zbor je imel 6. t. m. svojo peto in zadnjo sejo pri kateri je rešil nič menj nego 40 predmetov, mej njimi tudi nekatere prav važne.

Po predlogu dr. Deperisa je sklenil zbor, naprositi vlado, da dovoli za celo deželo vsaj jednega, iz državne blagajnice plačanega živinozdravnika, ter imenuje jednega zdravnika za Gorico in nje okolico.

Proračun deželnega zaloga za l. 1876 je vzbudil nekoliko debate, ker je finančni odsek predlagal više doklade, nego smo jih imeli poprejšnja leta. Do zdaj so znašale namreč doklade vsa leta po 16% brez vojnih priklad za deželne namene, in 12% za zemljiščno odvezo. Letos pa je predlagal finančni odsek za deželne namene 18% z vojnim prikladom vred. Temu predlogu so se ustavljali poslanci Candussi, dr. Maurovich in Dottori in po nasvetu zadnjega je končno obveljalo, da se bodo terjale v založbo primanjkljaja deželnega zaloga za l. 1877 sledeče davščine:

a) doklada po 12% k izravnim davkom z vojnim prikladom vred; — b) doklada po 20% na erarsko užitnino od vina, mesa in

žganja in — c) davščino 1 gl. od vsacega vedra piva, na drobno potočenega.

Potrdila se je po predlogu poslanca dr. Deperisa preuredba dež. postave od 6. maja 1870 št. 30 zastran ustanovljenja in vzdrževanja javnih ljudskih šol, vsled katere preuredbe bodo morale šolske občine same skrbeti za zidanje in vzdrževanje šolskih poslopij, za njihovo najemščino, snaženje, kurjavo, svečavo in opravo, za stanovanje učiteljskega osebja ali dotično odškodnino in tako tudi za knjige, ki se dajejo ubogim šolarjem, ako niso dotični stroški uže drugače založeni.

Jednak predlog je bil uže lansko leto v razpravi, a nij mogel obveljati, ker je bilo pro et contra jednako število glasov. Letos je pa porabil roditelj tega predloga ugodno priliko, vidši, da je jeden nasprotnik na slovenskej strani umrl in da par družih nij bilo na svojem mestu. In tako je dobil predlog večino, — a upamo, da vlada ne potrdi te preuredbe, katera bi na jednej strani podirala prepotrebno solidarnost šolskih okrajev v tako važni stvari, na drugej strani bi pa revnejšim občinam nalagala preteška bremena in ker bi jih tako naglo ne mogle omoči, bi se ustanovljenje potrebnih ljudskih šol na veliko škodo dotičnej mladini zavleklo.

Dalje je sklenil zbor naprositi vlado, da zopet iz Kopra v Gorico premesti učiteljsko pripravnico, deželnemu odboru je pa naročil, naj se dogovorno z Isterskim deželnim odborom na vso moč za to poteza, da dobimo za naše ljudske šole zadostno število sposobnih učiteljev.

Uže v predzadnji sesiji je sprožil ranjki Doljak predlog, naj bi se deželni red za Goriško tako popravil, da se bodo volili deželni odborniki izmej vseh deželnih poslancev brez razločka, ali stanujejo v mestu, ali ne. Takrat nij obveljal. Letos je pa Dottori sprožil isti predlog, ter ga z veljavnimi razlogi podpiral, in sprejet je bil soglasno.

Del Torre poroča o preuravnavi deželne kmetijske šole v Gorici in predlaga, naj zbor sklene: 1. Potrdijo se pravila vinologičnega (vinstvenega) poskuševališča, kakoršna je predložil deželni odbor, to poskuševališče bo namreč združeno s kmet. šolo.

2. Potrdijo se tudi popravljena pravila kmet. šole po predlogu deželnega odbora samo s to premembo, da zadostuje 16. leto za sprejem odgojencev in da mora vsak izmej njih dokazati sposobnost za sprejem po posebnem izpitu.

čen, mlad suženj sandale odvzame, ker imamo po rimskej šegi pri obedu bosu ležati. Ko smo nam odkazana mesta zavzeli, pride drug suženj z vodo v srebernej umivalnici i tretji z obrisalnikom (mantele, mappa), da si roke umijemo i osušimo. Na mizi imamo tudi uže vsak svojo servieto (mappa). Zdaj nam začenjajo zali leporeščeni sužnji na podstavcu (repositorium) iz dragocenega lesa jedi na mizo nositi. Celo kosilo bode obstalo iz treh delov: prvi se imenuje gustus ali promulsis (predjedek), drugi coena, obed v ožjem pomenu i tretji mensa secunda (pojedek. Uže so nam sužnji v srebernih skledah donesli celi predjedek, obstoječ iz polžev, iz lukrinskega jezera vzetih ostrig, mehkih pavovih jajc, salate i sloveče ribje juhe (garum); če njoj po gospodarjevem nasvetu poškopimo ostrige, nastane sicer jako pikantna i Rimljanu zelo priljubljena jed, ktera pa nam morda

vendar ne bode kaj posebno ugajala. Za ostrige i odpiranje jajc se poslužujemo manjših (cochlearia), za zelenjavo i juho pa večih žlic (ligulae).

Med tem hodi celi čas suženj okrog nas ter nam dolgim, zlatim zajemavcem iz vrča neko tekočino zajema; to je mešanica iz najboljšega falernskega vina i sicilijanskega medu. Kmalu prihite zopet strežaji; nekteri odnašajo ostanke predjedka, jeden izmed njih pa nam celo mizo s škarlaturdečim, kosmatim suknom lepo osnaži; to bode moral tudi po vsakem sledečih našajev stvoriti. Na to sledi drugi del pojedine, coena, v treh našajih. Pri prvem, iz samih rib obstoječem so nam najbolj po godu morske mreke (mullus) i krasne od plavajočih morskih rakov obdane jegulje. Drugemu se pa kar čudimo. Dva sužnja nam privlečeta ogromno, v velikanskej skledi med salato i retkvo ležečo žival, ktere

morda še ne poznamo. To je lukanski merjasec. Prosektor ali razkrojitelj nam ga bode kmalu pred našimi očmi v majhne kose razdelil. Pripravljen je kaj okusno, vsaj se pa to tudi ne da drugače pričakovati od tako imenitnega kuharja, kakor ga ima naš Servilius. Mož slavi zbog svoje umetnosti, kakor nam naš gospodar pripoveduje, po celem mestu bolj kakor prvi pesnik! Zdaj nam prinesó sužnji na mig gospodarjev pri tretjem nošaji po celem obednici krasno vonjavo razširjajoče fazane, ktere obdaja venec pečenih brinovk; drugi zopet nam ponujajo različne zelenjave namreč: artičoke, porabni biluš, kapus i gobe. K vsem tem jedem nam zajemajo sužnji iz svojih vrčev v lične posode iz murrhe zopet drugo i sicer tako zvano setinsko vino (vinum Setinum). Na to se vzdigne naš gostomil ter nam vsem na zdravje napije. Ko je potem tudi še domačim bogovom (larom) i



3. Deželnemu odboru je naročeno, da kupi, dogovorno s kuratorijem šole, primerno posestvo s poslopji vred, v katerih bo šola, stanovanje za odgojence — delavce in po možnosti za vse docente; v ta namen naj proda kmetijo v Ajševici, naj proda ali izmenja tudi druga zemljišča, katerih bi dalje ne potrebovala šola.

4. Ako ne dobi do konca tekoč. aprila boljše ponudbe, pooblaščen je odbor, da kupi posestvo Grdevič v Goriškem predmestju pri Sv. Roku, na katerem naj dá primerno prezidati poslopja (posestvo obsega 20 njiv po 1000 štirj. sežnjev in se ponuja za 28.000 gl.) Ako bi strošek ne mogel založiti s tem, kar utegne prejeti za prodana zemljišča, naj si potreben znesek izposodi; za prezidanje poslopij pa naj nikakor ne potrosi nad 20.000 gl.

Zbor sprejme brez ugovora te predloge.

To je uže tretja preuravnava, katero je doživela naša kmet. šola v ne celo 7 letih in (da bi bil kriv prorok!) tudi ta bo malo ali nič hasnila, dokler ne pride vodstvo v praktične roke. Da je sedajni vodja izvrsten teoretikar, to je tukaj sploh znano; a prav tako se je moral tudi uže vsak prepričati, da nij sposoben za praktično šolo, in da se je v treh letih slabo seznanil s tukajšnjimi razmerami. To dokazuje načrt šolske preuravnave, katerega je menda on navdihnil, to dokazuje kmetijsko poskuševališče v Gorici s svojimi nesnažnimi hlevi, nepravilnimi gnojišči itd., to dokazuje kmetija v Ajševici s svojim klasičnim neredom, to obelodani napačna raba in slaba reja za šolo nakupljene živine in itd. A kdo izmed gospodov poslancev si je vse to ogledal? Jaz menim, da prav nobeden, ker sicer bi se ne bila tako mirno razpravljala preuravnava kmet. šole in bi ne bile brez ugovora en bloc obveljale zgoraj navedene točke. Caveant consules!

Winkler poroča o peticijah občin Anhovo in Banjšica sv. Lovrenca za razdelitev nekaterih občinskih zemljišč. Odstopite se deželnemu odboru, da dogotovi dotične operate in jih v prihodnji sesiji zopet predloži.

Davkovski občini Mossa se dovoli, da se sme ločiti od županije Ločeniske, ter ustanoviti se kot županija sama za-se.

Italijanski visokošolci na Dunaji in v Gradcu so podali peticijo, naj bi se zbor za to potezal, da se ustanovi italijanska pravna fakulteta v katerej italijanskej deželi avstrijske države.

To prošnjo odstopi zbor deželnemu odboru

z naročilom, da prosi ministerstvo dogovorno z deželnima odboroma Tržaškim in Istorskim za koncesijo italijanske pravne akademije v katerej italijanskej deželi naše carevine s posebnim ozirom na mesto Gorico.

(Konec prih.)

## Jugoslovansko bojišče.

V Hercegovini so se začeli zopet veliki boji. Vstajniki so napali tvrđnjo Trebinje in jo naskokujejo. Sodi se, da so porabili priliko, ker je Muktar-paša večidel svoje vojske vzel iz Trebinja ven, in marširal z 10.000 možmi proti soteski Duga, da bi tam vstaše prognal, ki mu uže tako dolgo branijo Nikšiće z živežem oskrbeti. Poveljnik naskakovalcev pred Trebinjem je Petković, pri Dugi pak je Pavlović. Te dneve bodo torej na dveh krajih bitve, ali so uže odločene ko to pišemo. Vstaši imajo kanone.

V Bosni se vstaja tudi vedno bolj razprostira kakor vladna „Pol. Corr.“ pravi. Pri Bišci je tabor 5000 vstašev, ki imajo uže tudi 4 kanone. — Črnagora jim je baje 8000 pušk poslala.

Srbija se ne more popolnem in brz odločiti za boj, za to pa Turčija zadnje moči zbira na srbske meji. Na Timoku stoji 8000, nasproti Jastrebovcu 2000 Turkov, pri Nišu pa uže Srbi ne morejo čez mejo.

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 18. aprila.

**Ministerski** dogovori na Dunaji so se gledè cola s tem končali, da bode jedno leto provizorij in se bode na meji tačas kontroliralo in računalo, potem se le se bode o colnini in užitnini na dalje sklepalo, kadar bodo znane številke uvoženega in izvoženega blaga in izdelkov. Torej odložili so, doseči niso mogli nobenega vspeha. Ali more vse tako viseče ostati? Niso li take razmere vlade žalostne? Velike spremembe morajo priti v našej monarhiji, najprej pa nemškutarija izginiti. Ta je vsega hudega kriva.

**Iz Dunaja** se poroča magjarskemur listu, da dvor misli odpustiti ministerstvo Auerpergovu in postaviti uradniško ministerstvo, ki bode začasno vodilo posle. — V „P. L.“ pa nahajamo članek, kateri opisuje življenje, politično napredevanje in sedanjí velik vpliv generala Rodića, kateri bode še veliko rolo igral. Bog daj, da bi res bilo, ker Rodić je Slovan, če prav je moral dosedaj diplomatizirati, kakor so še višji diplomati hoteli.

### Vnanje države.

Iz Pariza se piše „Koln. Ztg.“ zanimiva vest: Dokonca tega leta bode vsa **francoska**

boginji Minervi, ktere praznik ravno obhajamo, običajno daritev opravil, ukaže sužnjem pojelek ali konfekt donesti. Ta obstoji iz razne pekarije (bellaria), galskega sira, surovega i posušenega sadja (zvlasti: medencev, velikih hrušk i sliv). K temu pojedku pijemo izvrstno cekubsko i kijsko (iz otoka Kios) vino iz majhnih kristalnih kupic. Če smo pa mi tako dobro obedovali, ne smemo misliti, da se v Rimu v obče tako kosí. To morejo stvoriti le možje, kakor je naš gospodar, ki ima kak 1.000.000 sestercij (72.000 tolarjev) premoženja. Prosto ljudstvo je uže zadovoljno, če mu nemanjka pirne kaše (puls), kapusa, repe, česnja, čebulje, graha, boba i leče. Vse te jedi si jako priprosto z oljem, soljs, medom, sirom, mlekom, ali jesihom pripravlja i domačimi rastlinami, kakor kuminom, janežem i koprom začinja. Le na kak praznik, kakor je na pr. danas, si privošči kako klobasico

ali kak košček mesa. Ker je naš obed končan, se hočemo vzdigniti, a prijazni gospodar nas sili še ostati ter ž njim v pozno noč piti, kakor je to navada v premožnih hišah. Tej njegovej želji mi danas ne ustrezemo, ampak prosimo ga, naj nam naše nevljudnosti, ne zameri, ker si želimo še Rim i njegovo počenjanje na večer malo ogledati. — V ta namen vas bodem peljal na prostor med polatinskim i aventinskim hribom. Tamkaj stoji velika dirjavnica, namreč circus maximus. Okrog njega je polno šater. Prosto ljudstvo, pošteno i nepošteno, se vsak večer ravno tu tako rado zbira, ker mu ta kraj mnogo zabave ponuja. Pomešajmo se tedaj i mi med druhal! Kak hrup, kako življenje! Vsakojaki glumači kažejo ondi radovednemu ljudstvu svoje umetnije.

(Dalje prih.)

armada na novo popolnem orožena in popravljena in vse tvrđnjava gotove. Nemcem bode ta vest strah vzbudila, kakor ga le narod občutiti mora, kateri ve da je od Sedana na dalje tako krivično vojno vodil in tako klanje klal iz nemške lakomnosti po francoskem Metzu, kakor je to jeden največjih škandalov tega stoletja.

Nekateri **Turki** v Carigradu nosijo misel, Turčiji ustavo ali parlamentarno vlado dati. Ali prvič je to neizvedljivo, drugič pa tudi za gol poskušaj menda uže prekasno.

## Dopisi.

**Iz Št. Jurja** na juž. žel. 14. aprila [Izv. dop.] Naše „bralno društvo“ je sklenilo tudi s predavanjem z raznovrstnih strok pričeti. To predavanje je g. predsednik dr. Ipavec prvi začel: govoril je 5. t. m. društvenikom o „dihanji in cirkulaciji krvi“. V nedeljo pa so bili povabljeni tudi kmetovalci; po večernicah se je zbralo okolo 50 možakov v 3. razredu tukajšnje šole. Tu so se vrstila predavanja iz kmetijstva. Govorili so: g. dr. Ipavec o dobrem semenu. G. Vokan v obče znani prijatelj in napredovalec kmetijstva, veliki posestnik v Celji, je govoril o koruznem semenu, o trtah, kojih je jeden zvežljaj s soboj prinesel in razdelil; kako se travniki čedijo itd. Končno pa je govoril g. Grah, učitelj — o čebelah, ter navzočnim razlagal praktično pripravljeni panj, kojega je sam izdelal. — Razdelilo se je tudi nekaj turščinega semena in nekaj fižolovega mej navzočne za poskušnjo. Navzoč je bil tudi prof. g. Wilhelm iz Gradca pri teh predavanjih. — 13. in 14. t. m. je tukaj 2 dec. visok sneg padel.

**Iz Mozirja** v savinjski dolini 12. aprila. [Izv. dop.] Nij davno kar je „Slov. Narod“ priobčil delovanje „gornje savinjske posojilnice“ za minolo poluleto. Evo izkaza prvo četrtletnega letošnjega delovanja naše posojilnice! V tem četrt letu — to je od 1. januarja 1876 do kokcem marca — je društvo imelo dohodkov 18.347 gld. 15 kr. in stroškov pa 17.986 gld. 95 kr. Delovalo je tedaj s 36.334 gld. 10 kr. Ta lepa svota kaže, da posojilnica dobro napreduje.

Pretečeno leto je umrl slovenski pesnik in župnik g. Val. Orožen. „Slov. Narod“ je bil prinesel o umrlemu pesniku podlistek in prosil za milodare za spominek. Nabrala se je lepa svota za ta namen. P. n. daritelji naj blagovolijo na velikonočni ponedeljek po polu dne ob 3. uri se zbrati v Josip Lipoldovej gostilnici, da se pogovore zaradi stavbe njegovega spominka. Prosimo najuljudnejše obilno udeležbo k posvetovanju. Odločil se bode tudi dan, kedaj se ima spominek postaviti, kje in kako. Mi menimo napraviti slovesno besedo ovi dan.

**S Polja** 13. aprila. [Izv. dop.] Sliši se, da bo v Kamniškem kantonu zopet nova volitev za cestni odbor. Za to vas s prošnjo opomnim vse soseskine može: volite vendar take može, da se bodo vendar zastopili, kaj je cesta in vse to umeli kar je za cesto, da ne bodo taki nevedneži kot smo jih imeli dozdej, ki družega ne razumijo, kakor dobre plače jemati in ljudem nakladati in škodovati kar le morejo. Če kateri kako delo pri cesti prevzame, pa mu toliko dijete zarajtajo, kolikor ima dobiti. Polovica gre v njih žep. V gostilnici pri Kristofu sedi po pet mož in toliko za sedeže zarajtajo, kolikor bi kateremu plačati imeli. To dobro vem, da Kristof nema tako dragih stolov. Le tisti može so tako imenitni, da toliko rajtajo. To-liko vas še jedenkrat prosim, vas soseskine



može, ne glejte za kapune, če so lepo pečeni in če dobro diše, le po previdnosti delajte, in ne glejte na škodo ljudij, ampak za blagor cele soseske se oprimate. Na vašo vest gre, če kdo delo dobro izvrši, pa mu ga zvržejo in nema za plačilo drugega kot jezo. Nekateri si pa žepe flicajo in trebuške redé za družih žulje.

To v imenu več mož.

## Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Veliki ponedeljek je bila slovenska predstava na korist režiserja g. Kocéja. Igrala se je na slovenski jezik preložena igra „Pfarrer von Kirchfeld“ in sicer izvrstno posebno od g. beneficijanta, ki je igral zlasti sredino svoje role s takim razumom in dovršenostjo značaja Jože-Koreniničarja, kakor isterole v dunajskem gledališču nijsmo boljše videli in g. Schmida, ki je izvemši konec drugega svojega nastopa, popolno okroženo figuro mladega svobodo- in človekolju bega župnika postavil. Tudi gospoda Jeločnik in Juvančič sta bila dobro kos svojim nalogam. — Gledališče je bilo v vseh prostorih v pravem pomenu porenapolneno, takó, da je več ljudij odšlo, ker niso mogli več v parteru prostora dobiti. Svirala je prvič godba hrvatskega polka in je bila krasna uvertura z velicim rokopleskom sprejeta; ko se je pa mej prvim in drugim aktom zaigrala slovenska himna „Naprej“ vzdignilo se je viharo in gromovito rokopleskanje in klicanje odmev množstva za slovensko idejo navdušenih src.

— (Ljutomerska posojilnica) je imela veliki ponedeljek občni zbor.

— (Koncert) bude 20. aprila 1876 v kazinske dvorani v Novem mestu na korist podpornega društva za borne dijake s sledečim programom: 1. Mozart — Overture k operi „Don Juan“ za orchester. 2. Pesen z glasoviro. 3. Ferd. Hiller — „Sonntagsmorgen“, poje mešani zbor. 4. Haydn — Kvartet za dvoje gosli, viola i cello. b) adagio, d) finale. 5. Deklamacija „Schiller's Glocke“. 6. Ant. Foerster — „Po jezeru bliz Triglava“, koncertna ilustracija za glasovir. 7. Ant. Foerster — „Svet“, poje moški zbor. 8. Felix Mendelssohn — „Maiglöckchen und die Blümelein“, poje dvoglasni ženski zbor z glasoviro. 9. Nedved — „Moja rožica“, poje moški četverospjev. 10. Emil Titl — Overture k slovenskim napevom. Vstopnina je: Za sedeče 60 kr., za stoječe 30 kr., za galerijo 15 kr. Vstopni listi se dobivajo pri g. Karol Jenknerju in g. Valentinu Oblaku; zvečer pa pri kasi. Kasa se odpre ob 7½ uri. Začetek točno ob 8. uri.

— („Slavjanska čitalnica“ v Trstu) napravi v soboto 22. aprila večerno zabavo s sledečim programom: 1. Skraup — Vošilo, moški zbor. 2. Hajdrih — „Pri oknu sva molče slonela“, četverospjev. 3. Hribar — Iskrice domorodna, moški zbor. 4. Tombola. 5. Plesna zabava. Začetek ob 8½ uri. Odbor.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

## Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je aij bolniki, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlati žilo, vodenico, mrzlico, vnetje glave, siljenje krvi v glavo.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojence in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vsenčisti v Mariboru, zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Erehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravnika svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih na gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in g. žli, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bolenju v obistih in mehurji, trganju v mehurji i t. d. — Najbolje je in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsuh boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in čel mnogo učenih čužtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtje, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalesscière du Barry, vastraunsko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti ni mogel, je valed rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plati pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 fant 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Ricchen v pušicah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gid. 50 kr., 24 tas 2 gi. 50 kr., 48 tas 4 gi. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gi. Prodaja: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 6, kakor v vseh mestih pri dobrih leterjih in jakih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih recepturah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Wahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnoacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviću, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviću. (365)

## Dunajska borza 18. aprila.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

|                              |     |      |    |     |
|------------------------------|-----|------|----|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 65  | gid. | 05 | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 68  |      | 40 |     |
| 1860 drž. posojilo           | 107 |      | 25 |     |
| Akcijske narodne banke       | 858 |      |    |     |
| Kreditne akcije              | 137 |      | 50 |     |
| London                       | 119 |      | 25 |     |
| Napol.                       | 9   |      | 53 |     |
| C. k. cekini                 | 5   |      | 64 |     |
| Srebro                       | 103 |      | 40 |     |

## Lepo posestvo,

pol ure od Ljubljane oddaljeno, obstoječe iz krasne enonadstropne hiše s sedmimi sobami, velikim vrta, njiv, travnikov, gozda in za kmetijo potrebnih poslopij, ter mlina s štirimi tečaji je po ceni na prodaj ali se prepusti v najem. Več o tem se izve pri lastniku, Janezu Knezu v spodnji Siskli poleg Ljubljane. (83—5)

## Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje Gabriel Piccoli, lekar na dunajski cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust. 1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr. 1 steklenica ustne vode . . . 60 kr. (83—5)

## Radgostski

## universalni čaj

in

## rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporoča se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezne, posebno za sušico, želodečovo slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočej se pljučnici!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

## Javna zahvala.

Čestiti gospod lekar!

Z veseljem Vam moram prilično sedanjega naročila izreči mojo najsrčnejšo primero. Stanje moje soproge pred kratkem priverovaje s sedanjem, čuditi se moram čudapolnih nasledkov Vašega vevrednega leka. Moja dobra žena dolgo časa trpela je na pljučnem in želodskem kataru, hujšala je vsled vednega kašljanja in slabega prebavljenja tako, da nijsem več dvomil, da bi se jej odstraniti mogla jetika, posebno ker so navadni spremljevalci te strašne bolezni namreč: slabi tek, ponočno potenje, mrzlica, malo spanja, kateri vedno jeden za drugim sledijo. Po jednem sorodniku, ki je nekđaj obiskal Rožnovsko kopelj, opozorjen na Vaš čaj in celtilčke, namenil sem se, še ta pripomoček poskusiti. In glej, kaki nasledki, in ti v teku treh tednih! Moja žena še pred malo časom podobna bolj smrti, ko človeku, ki je vedno v postelji ležala ali na divanu sedela, hodi sedaj prav lahko po sobi, dobila je zopet prejšnji tek, spi cele noči, brez da bi se zbujala, ravno tako izostala je mrzlica in neprijetno potenje, tudi na životu se je uže mnogo okrepila tako, da vsa naša družina njeno popolno ozdravenje v kratkem pričakuje. Jaz priporočam tedaj vsacemu, katerega tare morebiti kaka jednaka bolest, naj rabi ta pripomoček in pomagano mu bode gotovo. Izvolite mi tedaj zopet 2 paketa čaja in dve škatljici maho-rastlinskih celtilčkov priposlati po poštnem povzetku.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. Čermák, fotograf v Gradci, Geidorf, Heinrichstrasse 9.

Gradec, 17. sept. 1875.

Čestiti gospod lekar!

Iz Rožnova vrnivši se, kjer sem se po šesttedenskem bivanju tako okrepil, mislim sem da so moje prsne bolezni popolnem odstranjene, posebno pa, ker me nij mučil niti kašelj niti bolečine pri sopenji.

Vsled necega hudega prehlajenja povrnila se je stara bolezen tako hudo, da sem komaj mogel predavati v šoli, ter z največjo silo govoriti mogel. V tem kritičnem položaju zdravil sem se, kakor v času kopelje v Rožnovi, z Vašimi maho-rastlinskimi celtilčki, ter pil jutraj in zvečer radgostski čaj. V kratkej dobi zboljšalo se je moje stanje tako, da me po užitju treh škatljic maho-rastlinskih celtilčkov in jednem paketu radgostkega čaja tako hudo bolenje v prsih in teško dihanje nij več mučilo, tudi kašljal sem le redkokrat, tako, da upam v kratkem popolnem ozdraviti. Mnogo mojih znancev jednake omenjene bolezni zdravijo se po mojem izgledu z Vašo izvrstno pripravo in sicer vsi z najboljšim vspehom.

Ker vam čisto na prosto stavim, to spričevalo resnice na korist vsem bolnim objaviti prosim, da mi blagostno pripošljate jeden paket radgostkega čaja in dve škatljici rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov.

Z vsem spoštovanjem podpisujem se vedno hvaležni in udni vam

Franjo Zvečina,

profesor na c. kr. realnej gimnaziji.

Brna, 2. februarja 1874.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski universalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seicherta v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnem povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König v Mariboru, Anton Nedved „zum Mohren“ v Gradci in J. Cejbek v Zagrebu. (392—15)

## Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih štacunah materijalnega blaga.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.